

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Origenes

Rothomagi, 1668

Tomvs Vigessimvsseptimvs. Amen amen dico vobis, si quis sermonem
meum seruaverit, mortem non videbit in aeternum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

(inquit) est minister ad hoc ordinatus, qui A
 non temere gladium portat, vindex Reg-
 gis : Moses autem est hic, quemad-
 modum superius illis dixit Iesus dicens :
 Ioh. 5. 45. *In quem vos speravistis* : postea subiungit :
 Qui iudicat, & punit est Moses, hoc est
 ipse legislator. Postea dubium contra sei-
 pfum movet Heracleon dicens : Quomo-
 do igitur dicit omne iudicium sibi tradi-
 tum fuisse ? & exultans se solvere obie-
 ctionem, hæc inquit : Pulchre dicit, nam
 Moses tanquam minister, voluntatem
 Christi faciens iudicat, quemadmodum
 apparet etiam in hominibus evenire.
 Quomodo vero alij tanquam inferiori
 Servatore (nempe ut ipse putat De-
 miurgo, & mundi effectori) iudicium
 tribuat, neque ostendere potest, cum
 Ioh. 5. 22. aperte sit scriptum : *Neque enim Pater*
indicat quemquam, sed omne iudicium dedit
 Ioh. 5. 27. *Filio* : & illud : *Potestatem dedit ipsi iudi-*
cium faciendi, quoniam filius hominis est.

TOMVS VIGESIMVSSEPTIMVS.

Ioh. 8. 51. *Amen amen dico vobis, si quis sermonem* C
meum serauerit, mortem non videbit
in aeternum.

Quemadmodum est quædam vita,
 qua nobis est indifferens, neque
 bonum, neque malum existens, iuxta,
 quam etiam impios, & animalia bruta
 vivere dicimus, & altera qua non est
 indifferens, non malum, sed bonum
 existens, de qua inquit Paulus : *Vita*
 Col. 3. 3. *nostra abscondita est cum Christo in Deo,*
 Ioh. 11. 25. *& ipse Dominus noster de seipso : Ego*
sum vita : ita mortem eam qua contraria
 sit indifferenti vite, indifferentem dixeris :
 illam vero qua est inimica dicenti : *Ego*
 sum veritas, malam quandam, & al-
 peram mortem ; qua qui moritur, est
 1. cor. 15. in morte : de qua scriptum : *Ultimus inimi-*
 26. *cus, aboletur, nempe mors.* Ac profecto
 de hac morte censendum est Apostolum
 hæc loqui : *Propter hoc quemadmodum per*
 unum hominem peccatum intravit in mun-
 dum, etiam per peccatum mors, & sic
 in omnes homines pertransiit, eo quod omnes
 peccaverunt. Usque ad Legem enim pecca-
 tum erat in mundo : peccatum enim non
 imputatur non existente Lege, sed regna-
 vit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam
 * 1. non pec- in eos qui * peccarunt ad similitudi-
 carunt. nem transgressionis Adam : & post pau-
 Rom. 5. 16. ca : *Etenim si per unius delictum mors*
regnauit per unum, multo magis hi qui exu-
berantiam gratie, & iustitie accipiunt per
vitam regnabunt auctore uno Iesu Christo.
 Quenam enim est mors qua per pecca-
 tum introiit in mundum, nisi ultimus

με, ὁ Ἰησοῦς ὁ εἰς τὸν πατέρα μένος, ὁ μὴ
 εἶη πλεῖν ἢ ἡμεῖς φοραδὸν, ὁ δὲ δίκαιος τὸ βα-
 σιλείως· μωσὴς δὲ ἔστιν * ἄγιος, καὶ τὰ πνεύ-
 ματιν αὐτοῖς λέγων· εἰς ὃν ἡμεῖς ἠλπίζομεν· εἰπὶ
 ἔτι φέρει ὅτι ὁ κείναι, καὶ καλεῖται ἔτι μωσὴς,
 τὰ πνεύματι αὐτοῦ ὁ νομιζόμενος· καὶ μὴ τὸ πνεύμα
 ἑαυτὸν ἐπαπορρῆ ὁ ἡρακλείων λέγων· πῶς οὖν
 ἔλεγε τὴν κείναι πᾶσιν ὡς ἀποδοῦναι αὐτῷ
 καὶ νομιζέων λέγει πλεῖν ἢ ἡμεῖς φοραδὸν τῶν
 αἰ· καλεῖται λέγει, ἢ γὰρ κείναι ὡς Ἰησοῦς ὁ
 Β ἡλιμὸς τὸ πνεύματι κείναι, ὡς φησὶ καὶ ἔτι τῷ
 ἀποδοῦναι φησὶν ἡμεῖς· πῶς ὅτι ἄλλο
 πνὴ ἀποδοῦναι τὴν κείναι, ὡς Ἰησοῦς ὁ
 σωτήρης, καὶ ὁ νομιζόμενος, ὡς ἡμεῖς φησὶ
 ἀποδοῦναι διδοῦναι, σαφῶς γὰρ ἡμεῖς φησὶ·
 ἔλεγε γὰρ ὁ πατὴρ κείναι ὡς φησὶ. ἀλλὰ τὸ κείναι πᾶ-
 σιν διδοῦναι ὡς φησὶ· καὶ τὸ· ὡς φησὶν ἰδοῦναι αὐτῷ
 κείναι πνεύματι, ὅτι ἡμεῖς ἀποδοῦναι ἔστιν· ἀμείν
 ἀμείν λέγει ἡμεῖς, ἔλεγε πῶς τὸν ἑμὸν λόγον περὶ
 σθ, ἡνάταν ἢ μὴ σωτηρίαν εἰς ὃν ἀνάτα· ὡς
 φησὶ ἔτι πῶς ἔστιν ἀποδοῦναι, ἢ μὴ ἀγα-
 θῶν, μὴ τὴν κείναι τὴν ἀνάτα, καὶ ἂν λέγειν
 ἔστιν καὶ τὸς ἀποδοῦναι, καὶ τὰ ἀνάτα ἔστιν· καὶ ἔτι
 ἀποδοῦναι, ἀλλ' ἀγάθῶν, ὡς ἡμεῖς φησὶ ὁ πᾶν·
 λος· ἢ ἔστιν ἡμεῖς κέρυπται πᾶν τῶν ἡμεῖς
 ἐν τῶν ἡμεῖς, καὶ αὐτοῖς ὁ κύριος ἡμεῖς πᾶ-
 ρι εἰμὶ· ἔλεγε εἰμὶ ἢ ἔστιν· ὡς φησὶ τὸν μὴ
 ἐκείναι τῷ * ἀποδοῦναι ἔστιν ἀποδοῦναι * καὶ ἔτι
 ἔλεγε· ὡς ἔλεγε τῶν εἰπόντων, ἔλεγε εἰμὶ ἢ ἔστιν
 πνεύματι πᾶν, καὶ χαλεπὸν ἡνάταν, ὅτι ὁ ἀπο-
 δοῦναι, ἔστιν ἐν τῶν ἡμεῖς· ὡς ἡμεῖς γὰρ ἡμε-
 ρῶν· ἔλεγε ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ὁ ἡνάτας· ὡς
 ὡς τῶν γὰρ τὸ ἡνάταν νομιζέων λέγειν τὸν
 ἀποδοῦναι τῶν· ἔλεγε τῶν, ὡς φησὶ δι' ἐνὸς ἀπο-
 δοῦναι ἢ ἀμείναι εἰς ὃν κόσμον εἰσέλθῃ, καὶ
 ἀποδοῦναι ἀμείναι ὁ ἡνάτας, καὶ ἔτι εἰς πᾶν
 τῶν ἀποδοῦναι ὁ ἡνάτας διδοῦναι, ἔλεγε ἢ πᾶν
 πῶς ἡμεῖς· ἀποδοῦναι γὰρ ὡς φησὶ ἡμεῖς ὡς φησὶ
 κόσμον· ἀμείναι γὰρ ὡς φησὶ ἡμεῖς ὡς φησὶ νό-
 μῶν· ἀλλ' ἐκείναι ὁ ἡνάτας ἀποδοῦναι ἀμείναι
 Ε ἔλεγε μωσὴς, καὶ ἔτι τὸς μὴ ἀμείναι τῶν
 πᾶν τῶν ὡς φησὶ τῶν ἀποδοῦναι ἀμείναι καὶ ἔτι
 μὴ ὡς φησὶ· εἰ γὰρ ἐν ἐνὸς ἀποδοῦναι ὁ ἡ-
 νάτας ἐκείναι ὡς φησὶ τὸν ὡς φησὶ, πολλὰ μάλιστα
 οἱ τῶν ἀποδοῦναι τῶν ἡμεῖς, καὶ τῶν ἀποδο-
 σῶν ἀμείναι τῶν, ἐν ἔτι * ἀποδοῦναι ἔλεγε * καὶ ἔτι
 τῶν ὡς φησὶ ἡμεῖς· τῶν γὰρ ἔστιν ὡς φησὶ τὸ ἀ-
 μείναι ἡνάτας εἰς ὃν κόσμον εἰσέλθῃ, ἢ ὁ
 ἔλεγε ἡμεῖς ἀποδοῦναι καὶ ἡμεῖς ἀποδοῦναι τῶν
 inimicus Christi abolendus ? & quam

ὁ εἰς πάντας ἀνθρώπους θάνατος διελθὼν, πᾶσι πάντας ἠμάρταναι, ἢ αὐτὸς οὗτος ὁ βασιλεύσων ἀπὸ ἀδάμ μέχρι μωσέως. μωσὴς δ', τυττήν ὁ νόμος, ἡ μέχρι τῆς ἔκθεως ἠμάρτην ἰσοστυπιδιμαί. Ἐ βασιλεύσων γὰρ ἐν ἐνόσ φῶς πᾶσιματι, ἀφ' οὗ τῆ ἐνόσ, εἰς οἱ πᾶσι ἀεισσιαι τῆς χάριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης λαβόντες ἐν ζωῇ βασιλεύσων ἀφ' οὗ τῆ ἐνόσ χριστοῦ ἰσοστυπιδιμαί πᾶσι θάνατον ἢ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα ὁ πᾶσι λόγον τῆ μοτομῶν, καὶ πᾶσι πᾶσι κήσως τῆρήσας, περὶ κᾶσι κωλύει θωρήσ. Β
 ὁ εἰς πᾶσι θάνατον ἢ πᾶσι ἀκῆσῶν τῆ. εἰς πᾶσι ὅτι ἐμὸν λόγον τῆρήσῃ, θάνατον ἢ μὴ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα. ὡς εἰ χριστοῦ ἀμῶν ὁ ἄσῶν λαβῶν φῶς πᾶσι ἀκῆσῶν, ἢ φασκεῖ ἀδῶσι, εἰς πᾶσι πᾶσι ἐμὸν τῆ τῆρήσῃ φῶς, σῶσῃ ἢ μὴ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα. ἀδῶσῃ γὰρ ἡμᾶσῃ σῶσῃ ὁ πᾶσι φῶς. εἰ μὴ τῆ φῶς πᾶσι πᾶσι φῶς, εἰ πᾶσι πᾶσι ἀπῶσῃ πᾶσι φῶς ἰδῶν τῆ σῶσῃ. ἢ πᾶσι πᾶσι ἐν τῆ λόγον ἐν ἀφῶσῃ φῶς ἢ πᾶσι γῶσῃ ἢ ζωῇ. C
 ὁ εἰς πᾶσι θάνατον ἢ πᾶσι ἀκῆσῶν τῆ. εἰς πᾶσι ὅτι ἐμὸν λόγον τῆρήσῃ, θάνατον ἢ μὴ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα. ἢ πᾶσι πᾶσι ἀφῶσῃ φῶς ἢ πᾶσι γῶσῃ ἢ ζωῇ. ὁ εἰς πᾶσι θάνατον ἢ πᾶσι ἀκῆσῶν τῆ. εἰς πᾶσι ὅτι ἐμὸν λόγον τῆρήσῃ, θάνατον ἢ μὴ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα. ἢ πᾶσι πᾶσι ἀφῶσῃ φῶς ἢ πᾶσι γῶσῃ ἢ ζωῇ. D
 ὁ εἰς πᾶσι θάνατον ἢ πᾶσι ἀκῆσῶν τῆ. εἰς πᾶσι ὅτι ἐμὸν λόγον τῆρήσῃ, θάνατον ἢ μὴ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα. ἢ πᾶσι πᾶσι ἀφῶσῃ φῶς ἢ πᾶσι γῶσῃ ἢ ζωῇ. E
 ὁ εἰς πᾶσι θάνατον ἢ πᾶσι ἀκῆσῶν τῆ. εἰς πᾶσι ὅτι ἐμὸν λόγον τῆρήσῃ, θάνατον ἢ μὴ θωρήσῃ εἰς πᾶσι ἀδάμνα. ἢ πᾶσι πᾶσι ἀφῶσῃ φῶς ἢ πᾶσι γῶσῃ ἢ ζωῇ.

A mors illa est quae in omnes homines pervasit, eo quod omnes peccaverint, nisi haec, quae etiam regnavit ab Adam usque ad Mosen. Moses autem, hoc est Lex, fuit usque ad Servatoris nostri Iesu Christi adventum. Ac profecto regnavit unius delicto per unum, quo usque qui exuberantiam gratiae, & iustitiae accipiunt per vitam, regnent auctore uno Iesu Christo. Hanc igitur mortem non videbit in aeternum, qui sermonem Unigeniti, & primogeniti omnis creaturae servaverit, natura aptum ad prohibendum, ut mors non videatur. Sic igitur intelligendum est: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum, perinde ac si haec loquens, quia donasset lucem audientibus, diceret illis, Si quis meam hanc servaverit lucem, tenebras non videbit in aeternum. Nam fieri non potest ut tenebrae orientur illi, qui servat hanc lucem; atqui si hanc lucem quis perdidit futurum est, ut mox talis videat tenebras. Isto igitur modo vita facta est in Sermone, qui in principio erat apud Deum. Quocirca principium, hoc est sapientia, quae dicit: Dominus creavit me initium viarum suarum ad opera eius, de sermone in seipsa existente, in quo facta est vita, docebit, & dicet: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum: pariter enim servat quis sermonem, & vitam in ipso factam, ab ipsoque inseparabilem, quae etiam vita lux est hominum lucens in tenebris, & ab ipsis non apprehensa. Si igitur veluti percunctans Propheta dicat: Quis est homo qui vivet, & non videbit mortem? respondebimus a Servatore nostro edocui, & dicemus; Ille homo vivet, & non videbit mortem, qui servat sermonem dicentis: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum. Hoc in loco pariter quaeo num forte vocabulum, in aeternum, intelligendum sit communiter: ut totum sit huiusmodi: Si quis sermonem meum servaverit in aeternum, mortem non videbit in aeternum. Videtur enim aliquis tamdiu non videre mortem, quamdiu sermonem servat Iesu, simul enim atque quis eum perdidit, mortem etiam vidit. Quod si recurrere quis potest ad profundiores rationes, & considerare quomodo dicatur ab homine: Et in pulverem mortis adduxisti me, & a Paulo: Quis me liberabit ex corpore hoc mortali? videbit etiam quomodo quamdiu servatus fuerit sermo, tamdiu mors visa non fue-

* καὶ κενύσῃ

Prov. 8. 22.

Psal. 88.

Psalm. 11.

16.

Rom. 7. 24.

rit ab eo qui ipsum servavit: & quomo- A
do, cum quis agere attendens observa-
tioni sermonis, & circa eius custodiam
negligens factus, eum cessarit custodi-
re, tunc mortem apud seipsum. Ac pro-
fecto dogma, legemque sempiternam
censendum est hoc esse, perpetuo di-
cendum esse his qui receperint sermo-
nem: Si quis sermonem meum servaverit,
mortem non videbit in eternum. Ut au-
tem (ut ita dicam) diutius vise tene-
bra aciem illius qui viderit obtundunt,
sic mors conspecta ab eo qui sermonem B
non servavit, interimit, & mortificat,
excæcatque faciem contemplationi af-
fuetam, adeo ut opus habeat eo qui
cæcorum oculos aperit. Ac profecto
existimo idcirco cæcos, quorum nota
fuerunt cæci, qui in Evangelio scri-
buntur amisisse oculos, eo quod,
sermonem cum non servassent, mortem
conspexerint. *Dixerunt ei Iudæi: Nunc
cognovimus quod Dæmonium habes. Com-
plures, hique sapientes omne genus
peccati (cuius una etiam species est,
peccatum in sermone) non aliunde
oriri existimant, quam a pravis iudicijs.
At vero qui Scripturis sacris tanquam
divinis crediderunt, sic disputant de
hominibus præter rationem operanti-
bus, tanquam absque Dæmonijs, vel
qualibuscunque Potentijs contrarijs pec-
cata non perficiantur. Quamobrem Iu-
dæi etiam existimabant Iesum iuxta Dæ-
monis operationem dixisse: Amen amen
dico vobis: Si quis sermonem meum serva-
verit, mortem non videbit in eternum.
Quod passi sunt, quia nec sermonem
servaverunt, nec vim dicti viderunt.
Nam mortem quandam sciens Iesus
inimicam esse rationi, qua moriantur
peccantes, & hanc in eternum non
videri diceret ab eo qui sermonem
ipsius servaverit, illi de communi morte
dictum esse existimantes, aberrare ar-
bitrati sunt (cum mortuus fuisset Abra-
ham, cæterique Propheta) dicentem
neminem in eternum mori, qui manda-
ta sua servavit. Abraham mortuus est, &
Propheta, & tu dicis: Si quis sermonem
meum servaverit, mortem non gustabit in
eternum; num tu maior es patre nostro
Abrahamo qui mortuus est? & Pro-
pheta mortui sunt. Quem teipsum facis?
Etiam si iuxta simpliciore intelligenti-
am videtur apertum esse id, quod Iu-
dæi suspicati fuerant, respondentes ad
Servatoris sermonem de Abraham, cæ-
terisque Prophetis, perinde quasi illi*

τηρωματι αυτων. οτε δε τις κεραιον εν τη
προσηνη, εν τηρησει ε λεγει, η απροσεκτικος
απειθε τηρησιν, ουκ επι αυτων τηρησε, τοτε
των θανατων εδωκεσεν, ο κη αλλον η κη
εαυτον. Ε τοις γε τοις δόγμα εδ, και νο-
μον αμωνιον, αει αυ ημιν λεγειται οτι οδε-
λαβησιν εν λογον, τε εδω τις εν εμω λογον
τηρησιν, θανατον ε με εδωκεν εις εν αιωνα.
ωσαυτ δε, εν εως ονομαστω, ετις οδεσιν διακρι-
την ο οδεσιν * αφαιρην πας οφεις τε διακρι-
σησιν, εως διακρισης ο θανατος εδωκεν εν
λογον μη τηρησιν θανατοι, εν κεραιον η δια-
ρησασιν αυτων οφειν, ε αποτυφλοι, ως εδω ε-
πο διηθησιν τε διοριοντες οφθαλμους τυφλων
και ομωι γε, εδω τετοι οι τυφλοι, αν ομωσιν
ησιν οι εν ο βλασηλιω τυφλοι, πας οφεις
απολυλεξασιν, επι αυτην λογον μη τηρησιν
τις εν θανατων εδωκεσιν. ειπον αυτοι οι Ιου-
δαοι, νυν εγνωκαμεν οτι δαμωνιον ενος. οι
μω πολλοι και ηη σαφων περ ημος αυτη-
ματος, ε εν εδω εδω εν λογον αυτηματος,
ουκ αλλοθεν η απο κεραιων μαθητων * ηη
γινεσθαι. οι δε τωσ αρχαισ γραφωσ, ως ητοις
περιεθικωτες, ελεγεσιν αυτοι περ ηη οδεσιν
την ορθον λογον. αυ δεσθωσιν οσαυτωσιν
ων, ως ε χειρσ δαμωνιωσ, η οποιωδησιν
διωαμωσιν αυτησιν ηη τωσιν οσησιν
αυτων. οι Ιουδαοι ητοις * δαμωνιος ενος
αυτωσιν ειρηκωσιν εν ητοις η. αυτωσιν
αυτωσιν λεγω ημιν, εωσ τις εν εμω λογον τη-
ρησιν, θανατον ε με διακριση εις εν αιωνα. και
τοτε αποτηρησιν, μητε τον λογον τηρησιν,
μητε τε κεραιων τελεσιν διωαμωσιν διακρισησιν.
ο μω ηδ θανατον ηνα ενος οδεσιν τε λογον οση-
σιν, εν αποσησιν οι αυτωσιν, ε-
την * εφασκεσιν μη διακρισιν εις τον αιωνα. ηη
πο τε τον λογον αυτησιν τηρησιν. οι δε αυτωσιν
τησιν κρησιν θανατων οσησιν ηη οδεσιν
αυτων οσαυτωσιν ητοις ενος, αποση-
σιν ελεσιν, και ηη οσαυτωσιν, μη αποση-
σιν εις τον αιωνα. ποσιν τον τηρησιν αυτησιν
εν λογον. ελεσιν αυτησιν, εν οι οσαυτωσιν
ηη, εν οδεσιν, εωσ τις εν εμω λογον τη-
ρησιν, ε μη θανατων θανατων εις εν αιωνα. μη
συ μειζων ει τε πασιν ημωσ ελεσιν, οσησιν
αυτων, ε οι οσαυτωσιν αυτησιν; ηη οσαυτωσιν
αυτων ποις; * ει ηη τελεσιν αυτωσιν ελεσιν
ηη, ως εν αυτωσιν αποσησιν, εδω εδω
σαφωσ ο ηη οσαυτωσιν ηη Ιουδαοι απο-
σησιν, και ηη οσαυτωσιν, ως απο-
σησιν.

Ioh. 8. 52.

Ioh. 8. 52. 53.

ηη

ηη

ηη

ηη

ηη

ηη

ηη

ἡμῶν, ὡς δὲ ἴππον οὐκ ἀποδράσονται. **A** mortui fuissent, nihilominus non si-
 ἔξῃτασιν μὲν συγκλείσας τῆς φωνῆς ἕπερα πα-
 ἐκπλήσσει αὐτοῦ· ἀρα γὰρ φωνὴ σιωπῆς ὡς δὲ ἴππον
 τῶν τῶν σωτήρα εἰρηκέναι τὸ· ἐὰν τις ἐν ἑμῶν
 λόγον τηρήσῃ, ζήσαντος ἢ μὴ θαυμάσιον εἰς ὅν
 ἀνάστα, καὶ ἕξῃ τῶν σαφῆς ἢ φωνῆς ἢ ὡς δὲ ἴππον
 αὐτῆ ἀπκλείσται; ἢ * ἐνοσταμῶν ἢ ἀπὸ τῶ
 καιοτέρῃ θανάτου ἀλλοῦ λεγαλλκέναι, ἢ ἀπὸ
 ραμβασίοντος ἀπὸ ἀθεσάν, καὶ ἴππον παρθε-
 ἴππον, ὡς καὶ αὐτῶν ἐν τῶν χείρονι θανάτου θα-
 ῤημιόταν ποτὲ, ὅν λόγον αὐτῆ μὴ ἀπκλείσσει. **B** aliquando spiritualiter mortuos fuisset,
 ἑσάμιοι, μηδὲ ἄπολαμβάνοντες ἀλλοῦ εἰς
 πηλικύτων, ὅπῃ ἐπιηγήσατο ὁ λέγων· φασί-
 νῶν ἐγνώκαμεν ὅτι θαυμάσιον ἔχῃ; ὅ δ' ὅμοιον
 καὶ ἐπ' ἄλλων αὐτῆ λόγον καὶ ἴππον φωνῆς αὐτῆς
 ἀποκρίσιν ἐπὶ πηλικύτων ἐν τῆς αὐωτέρῃ ἑξ-
 τάστω. ὅτι τῆς σαμάρειδος, ὅτι εἰπὼν
 αὐτῆ ὁ ἰησοῦς * ποιῆσθε, μεθ' ἕπερα παρθεῖ ἡμε-
 ῖα ποτὲ· εἰ ἡδὲς πλεῦ θανάτου ἢ θῶν, καὶ τῆς
 ἑστῆν ὁ λέγων σοι, ὅδός μοι ποιῆσθε, σὺ δὲ ἴππον
 αὐτῶν, καὶ * ἔδωκε σοι ὕδωρ ζῶν καὶ λέγει **C**
 αὐτῆ ἢ ζωῆν, ὡς καὶ ἐπὶ ἀπκλείσσει ἔχῃ, καὶ ὅ
 φρεῖν ἐπὶ θαρῶν· ποτὲν δὲ ἔχῃ ὅ ὕδωρ ὅ
 ζῶν; καὶ πάλιν· ὡς καὶ ὅδός μοι ποιῆσθε ὅ
 ζῶν, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ διέρχασθαι ἐπὶ ἀπκ-
 αὐτῆν· ἢ γὰρ πηλικύτων ἢ ἀπκλείσσει ὕδα-
 τος ἀπκλείσσει αὐτῆ πλεῦ σαμάρειν, καὶ ἴ-
 ππον αὐτῆ σαμάρειν ὕδωρ ἐπὶ τῶν μηκέτι
 διψῆσαι, μηδὲ διέρχασθαι αὐτῆν ἀπὸ τῆς ἑ-
 ἰακῶν ἀπκλείσσει πηγῆς· ἀλλὰ καὶ εἰπόντος τῶ
 κυρίῳ· ὁ θῶν ὅν ἐγὼ δίδωμι ἢ σὰρξ μου ἑστῆν
 ἄπκλείσσει τῆς ἢ κόσμῳ ζῶν, ὅτε ἐμαρτυροῦν φωνῆς
 ἀλλήλων οἱ ἰσθῶντες λέγοντες, πῶς διώσεται ἡ-
 μῶν ἐπὶ δίδωμι πλεῦ σὰρξ φαγῆν; ἀπκλείσσει
 μῶν ὅτι οὐκ ἀποδράσονται αὐτοῖσι ἢ σὰρξ οἱ ἀκθόν-
 τες, ὡς ἄπολαμβάνοντες ὅτι παρθεῖ αὐτῆ ὁ λέγων
 ὅ ἀκθόντας εἰς ὅ παρθεῖ ἴππον, ἢ ἐμφαγῆν ἴππον
 σαρκῶν αὐτῶν· καὶ εἶπός γε ὅτι ἔλεγον οἱ ἰσθῶντες
 ἐπὶ ἴππον νῦν ἡμῶν ἔξῃτασιν ἑσάμιοι ἢ ἴππον, τὸ· ἀ-
 θεσάν ἀπκλείσσει καὶ οἱ παρθεῖται, μεμνησθῆ-
 χύτης πῶς ἑστῆν δὲ εἰδός ἀπκλείσσει ἢ ἀπκλείσσει
 πῶς ἑσάμιοι εἰς ἴππον, καὶ ἀπκλείσσει τῆς ἀπκλείσσει
 ἢ ἀπκλείσσει. καὶ ἑστῆν εἰς πῶς ἀπκλείσσει ὁ
 θῶντος διπλῶν, ἢ φῶν πῶς ἢ ἴππον· ἢ ἀπκ-
 ποι δὲ καὶ ὅτι ἑσάμιοι ὁ θῶντος ἐπὶ τῶν
 ἀπκλείσσει ἢ ἴππον ὅμοιασιν τῆς ἀπκλείσσει
 σῶς ἀδάμ, καὶ ἢ ἀπκλείσσει ὁ λόγος ἀπκλείσσει ἢ ἴππον
 πλεῦ ἀπκλείσσει θανάτου εἰς πῶς ἀπκλείσσει
 τῶν διελλυθῶντες ἐπὶ τῶν πῶς ἢ ἀπκλείσσει
 καὶ ἀπκλείσσει τῶν δὲ μεμνησθῆντες τῶ ἢ ἴππον,

mortui fuissent, nihilominus non si-
 nenda est disputatio inexplorata, cum
 collatione ostendente superiora familia.
 Vtrum existimabant Servatorem cum
 nulla ratione dixisse : si quis sermonem
 meum servaverit, mortem non videbit in
 aeternum, & hanc ob causam manife-
 stum quiddam ad ipsius sermonem res-
 ponderunt? an potius sicut considera-
 vimus, non de communi morte ipsum
 loquutum fuisse opinabantur, & ani-
 mo cogitantes Abraham, & Prophetas
 aliquando spiritualiter mortuos fuisset,
 sermone illius spreto (ut qui ne eum
 quidem talem esse, qualem loquens se
 promittebat, existimarent) inquirunt:
Nunc cognovimus quod Demonium habes?
 Simile vero etiam in alijs ipsius sermo-
 nibus pluribus verbis in superioribus
 exquisivimus : veluti in Samaritide ;
 quando cum dixisset ei Iesus : *Da mi-
 hi quod bibam*, post alia talia addidit :
Si scires donum Dei, & qui sit qui dicit
tibi, Da mihi quod bibam, tu utique pe-
tisses ab eo, & dedisset tibi aquam vi-
vam. Et dicit illi mulier; *Domine, neque*
haustorium habes, & puteus profundus est,
unde ergo habes illam aquam vivam? & re-
spiciens ad eam : Domine da mihi istam aquam vi-
vam, ut non sitiam, neque veniam huc
ad hauriendam. Haud enim probabile
 est Samaritidem illi respondere de aqua
 sub sensum cadente, vel ab ipso pete-
 re corporalem aquam, ne in posterum
 sitiret, vel ne veniret ad hauriendum
 ex fonte iacob sub sensum cadente.
 Quinetiam dicente Domino : *Panis quem*
ego dabo, caro mea est pro mundi
vita, quando Pagnabant inter se Iudaei
 dicentes : *quomodo potest hic nobis carnem*
suam dare ad manducandum? ostendimus
 non adeo stupidos fuisse, qui audiebant,
 ut opinarentur Iesum hac loquentem
 invitare auditores ut accederent come-
 sturi carnem ipsius. Consentaneumque
 certe est Iudaeos dixisse in presenti con-
 textu quem nunc examinamus, hac
 verba : *Abraham mortuus est, & Pro-*
pheta, quoniam didicissent quomodo per
unum hominem peccatum intravit in mun-
dum, & per peccatum mors, & ita in
omnes homines pervasit, eo quod omnes
peccaverunt. Consentaneum vero etiam
 est eos vidisse mortem regnasse in eos
 qui peccaverunt ad similitudinem trans-
 gressionis Adæ, habuisseque sermonem
 de morte quæ per peccatum in omnes
 homines pervasit, eo quod omnes pec-
 caverunt. De his autem edocti, Iesu
 sermones non noverunt, quia quæ se-

quantur non admiserunt: nimirum quod
 Rom. 5. 15. *Non sicut delictum, ita & donum.* Sed
 ne ratiocinari quidem poterant, quod
 si unius delicto multi perire, multo magis
 gratia Dei, & donum per gratiam que fuit
 unius hominis Iesu Christi in multos exu-
 beravit. Non intellexerunt etiam, quo-
 modo donum non est simile morti qua
 fuit per unum qui peccavit: neque enim
 eruditi fuerant aliquando *Donum ex mul-*
tis delictis fuisse ad iustificationem. Sed ne
 viderant quidem etiam quod exuberant-
 iam gratiae, & doni accipientes per
 vitam, regnabunt auctore uno Iesu Chri-
 sto. Atque Abraham quidem, & Pro-
 phetarum mortem verbabant animo, au-
 dientes quod etiam Samuel, quasi per
 mortem sub terra existens, à Pytho-
 nissa excitatus fuisset: quae Deos cum
 existimaret inferne sub terram esse, di-
 cebat: *Ego vidi Deos ascendentes è terra.*
 At vero vitam Abraham, & Prophe-
 tarum non apprehenderunt, ac ne appreh-
 tenderunt quidem Deum Abraham, &
 Isaac, & Jacob, Deum non esse ipsorum
 mortuorum, sed viventium: ac veluti sus-
 picantur mortuos esse Prophetas, fabri-
 cabantur illorum sepulchra, hanc etiam
 ob causam miseri habiti. Etiam igitur
 Ioh. 8. 56. si Abraham mortuus fuerit, revixit in
 postero non visurus mortem: ab eo
 enim tempore, quo vidit Iesu diem,
 exultavit, & gavisus est. Atque etiam
 ob hanc causam arbitror Servatorem do-
 centem Abraham vivere, cum dixisset:
 Ioh. 8. 56. *Abraham mortuus est, mox intulisse:*
Abraham pater vester exultavit, ut vide-
ret diem meum, & vidit, & gavisus est.
 Quod si nolit aliquis res Abraham sic se
 habere, dicat nobis utrum qui vidit ali-
 quando Servatoris nostri diem, & hanc
 ob causam exultavit, & gavisus est,
 [etiam mortem videat: an qui Servato-
 ris nostri diem vidit, & exultavit, atque
 gavisus est] dignatus tali visione, tan-
 quam ipsa dignus, postea privatus fuit
 ea re quam viderat. Nam si utrumque
 horum absurdum est, cum Abraham
 vidit Iesu diem, cum ipso pariter vide-
 re audivit etiam sermonem ipsius, & ser-
 vavit, nec amplius mortem videt; nec
 recte Iudaei dicebant: *Abraham mortuus*
est, perinde quasi mors Abraham in cau-
sa esset, ut etiam Christus moreretur:
 Simile etiam de Prophetis dices: nam si
 Deus non est mortuorum, sed viven-
 tium, & ut est Abraham, Isaac, & Jacob
 Deus, sic etiam est caterorum Prophe-
 tarum Deus, vivunt etiam Prophetæ:
 ut qui servaverunt etiam sermonem filij
 Dei, quando sermo factus est ad Oseam,
 vel sermo factus est ad Hieremiam, vel

Α οσα ηδωσα, ε οη εχ ως ο αρεσπιουα, επας
 εχ ο χαρισμα. αλλ οσα συλλογιζεσθαι πως
 ιδιωατα, επ ει παρ ε ενος αρεσπιουα οι
 πολλοι απεθανον, πολλοι μαλλον η χαρις ε θεε ε
 η δωρεα, εν χαριτι τη τα ενος αρεσπιουα ισοσ
 χρισου, εις τος πολλος ε αειλαθωσιν. ε σμιεε
 ε χη πως οσα λω ο δαρμα ομοιον ε δι
 ενος αμρτηστρος θανατω. οσα εδ εππα-
 δευτω πως, οη ο χαρισμα εκ πολλων πα-
 εασιματων εημεο εις δικαωμα. αλλ οσα
 B εβλεπον οη οι τω αειλαθωσ της χαριος, χη
 της δωρεας αμωατοντες εν ζωη βασιλδωσσι
 αρεσπιουα ενος χρισου. χη βινονεν λω οη
 θανατων αβεραμ χη ηβ παρεσπιουα, ακουοντες
 οη χη σαμυηλ, ως ερεσ τον θανατων αρεσπιουα
 αν, * αρεσπιουα μεθου ανηρω, θεος οιομωσ * χ η
 κωτα πε εη της γης, ε λεγωσιν. θεος εη
 ειδον αναβαινοντες επ της γης. τω οη ζωω
 τω αβεραμ, χη ηβ παρεσπιουα κωτα ληθα-
 σιν, εδ οη ο θεος αβεραμ, χη ισαακ, χη
 C ιακωβ θεος λω, ε νεκραν αυτων, αλλ ζωντων.
 χη ως αρεσπιουα θωοντες πε νεκρου εη της
 παρεσπιουα, ακουοντων αυτων τος παφες, χη
 αρεσπιουα τω παρεσπιουαμοι. ει χη απθανεν αυ
 αβεραμ, αλλ εχρεσ, χη οσα εη εν θανατω
 εθεωρε, εφ ε ιδων η ισοσ ημεραν ηγαλλιαστω,
 χη εχαρη. ομοια ε χη αρεσπιουα τω αβεραμ, ε
 αβεραμ απθανεν, ειρησται αρεσπιουα σωτηροσ
 διδακοντες οη αβεραμ εη πε αβεραμ ο πα-
 τηρ ημεν ηγαλλιαστω, ινα ιδη τω ημεραν
 ημελω, ε ειδε, ε εχαρη. ει μω εαλειται πε ετασ
 εχεν πα αει τω αβεραμ, λεγατω ημεν αρεσ-
 πιουα ποτε ο ιδων η τω σωτηροσ ημεν ημεραν, ε
 επαι τωπο αγαλλιαστω, ε χηρεσ, ηη θω-
 ρε εθ θανατων. η ο ιδων τω ημεραν τω σω-
 τηροσ, ε αγαλλιαστω, χη χηρεσ, εζηω-
 θεος τωκατης οφιασ, ως εζηωσ αυτησ, επερεσ
 εερεστω ε εθεωρησιν. ει ηδ ικατεροσ τωποσ
 αρεσπιουα εθην, ιδων τω ημεραν ισοσ αβεραμ,
 αμα τω ιδην ηκωσ χη εθ λωρον αυτη, ε ε-
 τηρησ, ε οσα εη θανατων θεωρε. ε ηχ η-
 μασ ελερον, αρεσπιουα εη εν θανατω τωθωον-
 τωσ αυτησ οι ιουδαοι, η αβεραμ απθανεν.
 ο η ομοιον ερεσ ε αει ηβ παρεσπιουα. ει ηδ
 ο θεος οσα εη νεκραν, αλλ ζωντων, ε εηρεσ
 αρεσπιουα τω αβεραμ, ε τω ισαακ, ε τω ια-
 κωβ, ε πως ε ηβ λωιπων παρεσπιουα θεος, ζω-
 σι ε οι παρεσπιουα, ε ηδ ετηρηστω εθ λωρον
 ε ηβ τω θεε, οη λωροσ κυριεσ εγατεσ αρεσ-
 ωσπ, η λωροσ εημεο αρεσπιουα ιερεμιου, η ηδ-

Haec sup-
 plementum e
 Periculis.

κ η
 αρεσπιουα

